

Torsten Buhštajner

SEVEROISTOK

Režija: Jana Maričić

BEQART
2015 PRODUKCIJA

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper record-keeping is essential for ensuring the integrity and reliability of financial data. This section also outlines the various methods and tools used to collect and analyze data, highlighting the need for consistency and transparency in the reporting process.

2. The second part of the document focuses on the challenges and opportunities associated with data analysis. It explores how advanced analytics and machine learning can be leveraged to gain deeper insights into complex datasets. This section also addresses the importance of data security and privacy, providing guidance on how to protect sensitive information and ensure compliance with relevant regulations.

BITEF TEATAR I BEO ART

Torsten Buhštajner / Torsten Buchsteiner

SEVEROISTOK / NORDOST

Režija: Jana Maričić

igraju:

Olga: **Katarina Žutić**

Zura: **Jovana Gavrilović**

Tamara: **Milica Janevski**

Prevodilac: Milica Perić

Asistent režije: Rastislav Čopić

Scena: Jasmina Holbus

Kostim: Adrijana Pajić

Kompozicije: Božidar Obradinović

Lektor: Dijana Marojević

Grafički dizajner: Merin Smailagić

Organizacija: Sanja Ljumović i Tijana Đorđević

PR i protokol: Slavica Hinić

Fotograf: Nenad Šugić

Šef tehnike: Ljubomir Radivojević

Majstor svetla: Dragan Đurković

Majstor tona: Miroljub Vladić i Jugoslav Hadžić

Inspicijentkinja: Maja Jovanović

Garderoberka: Marta Narančić

Dekorateri: Goran Gavrančić, Aleksandar Marinković, Vladan Milošević

Premijera: Bitef teatar, mart, 2018.

Torsten Buchsteiner, pisac.

Torsten Buchsteiner, rođen je 18. aprila 1964. u Hamburgu. Studirao je glumu u Školi za muziku i teatar u Hamburgu. Prva pozorišna iskustva stekao je u pozorištu Deuches theatre. Od 1995. godine, angažovan je i na filmu i televiziji. Buchsteiner je počeo da piše 1999. godine. Njegov prvi komad Igrači (Players) nagrađen je na Rostocker spisateljskom takmičenju. Dve godine kasnije komad Igrači je premijerno izveden u pozorištu Volkstheatre Rostock. Njegov tekst Tango solo, pisan je za predstavu plesnog teatra, koja je premijerno izvedena 2005.godine, u Divaldo na Vinohradech pozorištu u Pragu.

Za dramu Severoistok (Nordost), dobio je prvu nagradu na prestižnom Else-Lasker-Schueler Award spisateljskom takmičenju i nagradu žirija na St Gallen Award spisateljkom takmičenju, 2005. godine. Komad Severoistok premijerno je izveden 2006. godine u pozorištu Royal dramaten u Stokholmu. Komad Severoistok preveden je na 14 jezika i izveden u 22 države. Njegova najnovija drama Trauma premijerno je izvedena 2018. godine u pozorištu Maison de Metallos u Parizu.

Buchsteiner piše prozu, radio drame i scenarije. Živi u Hamburgu na Baltičkom moru.

Radovi:

- ◆ Spieler - Players (drama 1999), premijera: 03.03.2001, Theatre Rostock, reditelj: Corinna Bethge
- ◆ Gefallen für Deutschland - Died for Germany (monodrama, 2002), premijera: 03.10.2002, Theatre Tübingen, reditelj: Torsten Buchsteiner
- ◆ Tango Sólo (drama 2002), premijera: 03.06.2005 Divadlo na Vinohradech Prague CZ, reditelj: Petr Svojtka
- ◆ Nordost - Northeast (drama 2005), premijera: 22.04.2006 Royal Dramatic Theatre (Dramaten) Stockholm SE, reditelj: Ellen Lamm
- ◆ Nordost (radio adaptacija 2006), reditelj: Thomas Werner, WDR
Radio adaptacije u Švedskoj, Hrvatskoj, Italiji i Kazahstanu
- ◆ Spieler - Players (radio adaptacija 2007), reditelj: Thomas Werner, WDR
- ◆ Krieger - Warriors (radio drama 2008), reditelj: Annette Kurth, WDR
- ◆ Cap Ferret or The other Side of the Bay (radio drama 2009), reditelj: Annette Kurth, WDR
- ◆ Romantics (radio drama 2016), premijera: 2018.
- ◆ Trauma - A love story (drama 2017), premijera: 07.02.2018, Maison de Métallos Pariz FR, reditelj: Alexandra Lacroix + Andreas Westphalen
- ◆ Trauma (radio adaptacija 2018) Radio Sofia BG

Nagrade i stipendije:

- ◆ pobednik takmičenja "Else-Lasker-Schüler-Award" 2005. (najbolja nemačka drama)
- ◆ pobednik takmičenja Jury Award, First St. Galler Playwright Competition 2005. (najbolji komad)
- ◆ nominovan za Theatre Award Cologne 2011 (najbolji komad)
- ◆ nominovan za Kurt-Hackenberg-Award Cologne 2011 (najbolji politički komad)
- ◆ Buchsteiner je dobio nekoliko stipendija u Nemačkoj, Danskoj, Rusiji, Poljskoj, Španiji i Grčkoj.

Terorizam i pozorište

Trinaest meseci nakon Jedanaestog septembra, na suprotnoj strani planete, odigrao se još jedan spektakularni teroristički napad. Grupa čečenskih fundamentalista upala je u moskovsko pozorište „Dubrovka“ i prekinula izvođenje ruskog nacionalnog mjuzikla „Nordost“ zatočivši pritom 850 talaca. Oko 40 do zuba naoružanih muškaraca i žena dalo je rok od nedelju dana ruskoj vladi da povuče svoje snage iz Groznog i okonča Drugi čečenski rat, pre nego što počnu da pucaju u taoce ili aktiviraju bombe kojima su opasani. Ni ne razmotrivši ovaj zahtev, ruske vojne i policijske snage su četvrtog dana talačke krize pustile nervni gas (do danas nerazjašnjenog sastava) u pozorišnu salu i uspavale većinu prisutnih. Nekoliko terorista je uspelo da pobjegne, a ukupan broj žrtava je 170. Osim putem brojnih medija, predsednik Putin obratio se građanima i preko bilborda na kojima je nekoliko nedelja stajalo: "Nismo uspeli sve da spasemo. Oprostite nam. Sećanje na žrtve treba da nas ujedini."

Jedan od pozorišnih komada nastalih po motivima ovog događaja je "Nordost" Torstena Buhštajnera. Tri žene – Čečenka, Ruskinja iz publike i Letonka, koja je u svojstvu lekarke ušla u salu na intervenciju, govore o tom događaju nekoliko meseci nakon što su ga preživjele. No, ovo nije rašomonska struktura u kojoj različiti akteri imaju različite lične istine, već sklop individualnih doživljaja koji se sliva u jednu, zajedničku istinu: nepodnošljivi bol zbog gubitka najbližih, koji svoj izlaz nalazi u mržnji prema drugome.

Budući da je istina vrhunski zahtev fenomenologije, može se reći da je "Nordost" sklop čulnih i mentalnih fenomena, doživljaja "sveta" njegovih likova, što je tipično za pozorište Stanislavskog. Ipak, Buhštajner kreira replike po dokumentarističkoj građi, dakle objektivni "svet po sebi" suočava sa drastičnim pozicijama u koje smešta svoje likove. Tako ovaj tekst sadrži izvesnu vitalnost očitane u njegovoj otvorenosti da bude promenjen, ali i da izvrši promenu na drugog u kontekstu heterogenih subjekata koji međusobno utiču jedni na druge. Dakle, ne može se reći da je umetnost glumca da rekreira proživljeno dovoljan put u rediteljskom tretmanu "Nordosta". Snaga traumatičnog iskustva učešća u terorističkom činu izmiče kognitivnim mehanizmima autora i stavlja pred njega zahtev za zaigranim uspostavljanjem situacija u kojima se oslobađa – afekt.

• • •

Dominantna, a ipak ekstremna reakcija na savremeni terorizam je utapanje u politički diskurs o nepoznatim i užasnim opasnostima koja prete iz inostranstva, o isteriji od masovnog uništenja, o nakaradnom konstruktivnom “rat protiv terora”, i o “odbrani našeg načina života” od stranih neprijatelja i njihovih terorističkih agenata. Takav diskurs ne ide u prilog suštinskoj borbi protiv terorizma, već naprosto prestravljuje građane. A prestravljenost i izazivanje panike je upravo i cilj terorista. Njihov politički cilj nije ubijanje ljudi, već publicitet koji im ubijanja obezbeđuju i koji potom demoralizuje ljude... Teroristički napadi se neće pretvoriti u rat, oni se pre mogu tretirati kao problem javnog reda i mira. Stvarna opasnost terorizma leži u nesagledivom strahu, koji vlasti i dominantni mediji samo potpiruju.

Na pozorištu kao inferiornom mediju je zato da preuzme drugačiju ulogu. Ustuknuvši pred televizijom, filmom i digitalnim medijima, gde je sve teatralizovano do krajnjih granica, pozorište postmoderne je uspostavilo izvesnu emocionalnu distancu u odnosu na događaje – ironičan odnos prema savremenosti i generalni pesimizam prema mogućnosti bilo kakve društvene promene. Međutim, biti ironičan prema globalnom strahu od terorizma čini se gotovo nemogućim. Pre svega, tako nešto bi bilo nekorektno (i to ne u pozitivnom smislu koji podrazumeva umetničku hrabrost), a zatim lažno i neuverljivo, s obzirom na relativno mladi život ove nove vrste straha na Zapadu. Jedan od mogućih puteva straha je put razumevanja i saosećanja sa pojedinačnim subjektima. To nije beslovesni aktivizam kao govor u ime drugog, kao ni malograđansko sažaljenje nad stranim i dalekim pojavama. Postaviti gledaoca pred problem da uspostavi neki odnos prema onome što se događa u njegovoj prisutnosti kada više nema sigurnog odmaka, ne sugerisati mu prirodu i sadržaj tog odnosa, već ga suočiti sa afektom, može biti novi put savremenog pozorišta.

• • •

U tom smislu, odnos između ovih žena, koje su mogle da ostanu na suprotnim stranama u nedogled raspirujući mržnju prema Drugome, transformišu se i stavljaju ih u isto polje. Dve preživjele žrtve terorizma dobijaju šansu za uspostavljanje novog odnosa. Buhštajner time ne sugerisuje utopistički ishod, niti uspostavlja viktimalnu ideologiju kao novo polje sigurnosti; on otvara vrata beskonačnom broju mogućih narativa koje ne možemo da predvidimo iz pozicija dosadašnjeg iskustva.

Zato je, u širem kontekstu, važno ne svoditi afekt na isključivo utrobne procese glumaca ili

nevidljive talase koji struje između likova, već uočiti njegovu moć da transformiše fiziološke, psihološke, autobiografske i društvene odnose između ljudi. A tako možda i upiše neko novo značenje onome što danas prepoznajemo kao – strah.

Jana Maričić

Celokupan autorski tekst Jane Maričić možete pročitati u časopisu „Scena” (Sterijino pozorje, Novi Sad) broj 1/2018

Jana Maričić

Diplomirala na FDU pozorišnu režiju 2014. u klasi prof. Slavenka Saletović i Ive Milošević. Doktorand na FMK na studijskom programu - Transdisciplinarne studije savremene umetnosti i medija.

Postavila je komade: Pitam se pitam, koliko sam bitan (Boško Buha, 2018), Sudnji dan (Jugoslovensko dramsko pozorište, 2017), Kurve (NP Sombor, 2014), Kadinjača (UK Parobrod, 2015), Bajka o mrtvoj carevoj kćeri (Bitef teatar, 2014), Novogodišnji vremeplov (Akademija 28, 2016), Pazi šta želiš (UK Palilula, 2016), Tre sorelle (diplomska glumačka predstava, 2012), Plutanje (ispitna glumačka predstava, 2010), Mozak afrodizijak (ispitna predstava, 2008).

U Jugoslovenskom dramskom pozorištu bila je asistent reditelja na predstavama: Pred penzijom, Fedrina ljubav, Rasprava, Iz junačkog života građanstva.

Učestvovala je na seminarima i radionicama: Hamburg 2009, u organizaciji teatra Thalia; Amsterdam 2008, u okviru festivala ITS, kao i u mnogim programima Dramsko-pedagoškog studija Dečji osmeh Sofije Lukman.

Katarina Žutić

Rođena 24.10.1972. u Beogradu

Diplomirala na katedri za glumu na FDU u Beogradu, u klasi profesora Predraga Bajčetića sa autorskim projektom "Preferans", za koju je uradila dramaturgiju i režiju (delovi iz romana "Bele noći" i "Braća Karamazovi" F.M.Dostojevskog). Predstava je izvedena kao duo drama, premijerno na maloj sceni Ateljea 212, a zatim igrana dve sezone na maloj sceni BDP-a.

Odigrala preko pedeset uloga u pozorištu i preko dvadeset na filmu i televiziji.

Igrala u mnogim radio dramama, nahinhronizovala veliki broj kratkih i dugometražnih crtanih filmova (za različite TV stanice).

Učestvovala na mnogim pozorišnim i filmskim festivalima u zemlji i inostranstvu.

Dobitnik mnogih domaćih i internacionalnih nagrada među kojima su:

- ◆ Nagrada Carica Teodora (filmski susreti Niš-SRB)
- ◆ Nagrada za najbolju žensku ulogu na festivalu u Kotoru (CG)
- ◆ Sterijina nagrada (SRB)
- ◆ Nagrada Zlatni Ćuran (SRB)
- ◆ Nagrada Ardalion (SRB)
- ◆ Plaketa Žanka Stokić (SRB)
- ◆ Nagrada za najbolje glumačko ostvarenje Brčko (BIH)
- ◆ Nagrada za najbolju žensku ulogu na Festivalu malih scena Rijeka (CRO)
- ◆ Nagrada za najbolju ulogu na Festivalu kratkog autorskog filma, Montreal (CAN)
- ◆ Godišnja nagrada Ateljea 212
- ◆ Nagrada za najbolje glumačko ostvarenje festivala Nušićevi dani Smederevo, (SRB)
- ◆ Nagrada za najbolju epizodnu ulogu na festivalu Filmski susreti Niš (SRB)
- ◆ Nagrada Zoranov brk na festivalu Dani Zorana Radmilovića Zaječar (SRB)

Stalni je član pozorišta Atelje 212

Živi i radi u Beogradu

Jovana Gavrilović

Rođena 27.10.1989. u Beogradu.

Diplomirala je glumu na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu 2015. godine u klasi profesora Vladimira Jevtovića i asistenta Srđana Karanovića.

Pozorišne predstave:

Atelje 212 – Deca radosti (Princeza), Osećaj brade (Marina)

Radionica integracije – Dok nas smrt ne rastavi (Mina),

JDP – Unosno mesto (Polina), Zmajeubice (više likova), Razbijeni krčag (Eva)

BDP – Moje dete (Ranka)

Grad teatar i Heartefact – Aveti (Regina)

Film: Horizonti (2018), Rekvijem za gospođu J. (2017), Nebo iznad nas (2015)

TV: Sumnjiva lica, Uoči Božića, Nemanjići - radjanje jedne kraljevine

Nagrade:

- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu na Sterijinom pozorju, za uloge u predstavama Dok nas smrt ne rastavi i Zmajeubice
- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu na Međunarodnom festivalu Malih scena u Rijeci za uloge u predstavama Dok nas smrt ne rastavi i Razbijeni krčag
- ◆ Nagrada za najbolju glumicu za ulogu u predstavi Moje dete na festivalima u Tuzli, Banjaluci, Aleksincu i Kragujevcu.

Milica Janevski

Rođena 18.08.1986. u Valjevu.

Diplomirala na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Jasne Đuričić. Završila master studije u klasi prof. Jasne Đuričić i Tomija Janežića.

Slobodan umetnik. Živi u Beogradu.

Predstave: Don Žuan JDP, Gorčin Stojanović / Iz života insekata BDP, Ivan Vuković
Kraljice Beo Art i Bitef teatar, Branislav Trifunović
Rubište Šabačko pozorište Kokan Mladenović
Romeo i Julija Radionica Integracije, Miki Manojlović
Dogvil Mikser hous, Kokan Mladenović / Galeb SNP, Tomi Janežič
GOGOLAND NPS, Andraš Urban / Hajmatbuh NPS, Gorčin Stojanović
Dr.Nušić NPS i Kruševačko pozorište, Kokan Mladenović
Ujež SNP, Radoslav Milenković / Pučina NPS, Vladan Đurković
Marko Kraljević NPS, Aleksandar Božina / Negovano voće Teatar Teatron Švedska
Film: Odumiranje Miloš Pušić / Asimetrija Maša Nešković
Serije: Vere i zavere / Koreni

Nagrade:

- ◆ Nagrada za debitantsku ulogu u filmu Odumiranje, Filmski susreti u Nišu
- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu u predstavi Galeb, Mess, Sarajevo
- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu u predstavi Dr.Nušić, Dani komedije u Jagodini
- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu u predstavi Dr.Nušić, Festival Joakim Vujić, Šabac
- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu u predstavi Dr.Nušić ,Vojvođanski susreti
- ◆ Nagrada za najbolju glumicu u predstavi Hajmatbuh, Vojvođanski susreti
- ◆ Nagrada za najbolju mladu glumicu u predstavi Kraljice, Trema Fest Ruma

Jasmina Holbus, scenograf

Rođena u Beogradu. Diplomirala enterijer na Chelsea College of Art & Design u Londonu 1996. Arhitekturom se profesionalno bavi od 1997. Suvlasnik je i direktor beogradske kompanije Real Home koja iza sebe ima niz izvedenih stambenih objekata kako u oblasti arhitekture i izgradnje tako i u oblasti dizajna enterijera.

Članica je Udruženja književnika Srbije od 1993. Objavila je 11 knjiga poezije. Prevođena i objavljivana u Francuskoj. Članica je Udruženja primenjenih umetnika Srbije (ULUPUDS) u sekciji scenografije i kostimografije od 2007. U pozorištu radi kao scenograf od 2003. Izvedeno

je preko dvadeset predstava u njenoj scenografiji kako u Srbiji tako i u regionu. Sa BITEF teatrom saraduje od 2014.godine - baletske predstave Don Juan i Magbet.

Nagrade: Grand Prix BITEF-a za predstavu Sanjari u produkciji Jugoslovenskog dramskog pozorišta 2009; Godišnja Nagrada u ULUPUDS-a za najbolju scenografiju u Srbiji 2013; Specijalna nagrada za umetničko dostignuće na XII Festivalu mediteranskog teatra Purgatorije za predstvu Macbeth u produkciji Bitef teatra iz Beograda i Centra za kulturu Tivat 2017. godine.

Adrijana Pajić, kostimograf

Adrijana Pajić kostimograf, rođena je 18.8.1983. godine u Smederevu. Diplomirala je na Akademiji lepih umetnosti, odsek kostim, u klasi Ljiljane Dragović. Već na fakultetu učestvuje na grupnim izložbama radova i kostima, modnim performansima i izložbama u okviru Fashion Week-a, kao i samostalnim izložbama slika.

Kao asistent kostimografa i kostimograf, radila je na filmovima:

Konji vrani reditelj Ljubiša Samardžić / Jelena, Katarina, Marija reditelj Nikita Milivojević

Mašinic reditelj Marko Kostić / Vlažnost reditelj Nikole Ljuca

Televizijske serije: Gorki Plodovi reditelj Siniša Kovačević / Ono kao ljubav režija Gorčin Stojanović

Baleti: Voljen / Igrale se delije / Kuća cveća

Pozorišne predstave: Crveno, reditelj Danilo Marunović (2016)

U agoniji, reditelj Ana Đorđević (2016)

Radila je na kostimima za brojne reklamne i muzičke spotove.

Božidar Obradinović, kompozitor

Božidar Obradinović, rođen je 1974. godine u Beogradu. Diplomirao je na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, odsek kompozicija, u klasi profesora Zorana Erića. Obradinovićeva muzika izvođena je širom Evrope i u Americi, a komponovao je i za brojne ansamble i muzičke festivale. Aktivno se bavi primenjenom muzikom za pozorište i televiziju.

O Bitef teatru

Bitef teatar nastao je kao pozorište festivala koji je u našoj pozorišnoj sredini uvek bio nosioc novog, avangardnog, svežeg, istraživačkog, slobodnog i društveno angažovanog.

Bitef teatar je pozorište koje je otvoreno, kako je i opisano u osnivačkoj povelji osnivačice gospođe Mire Trailović, za sve vrste scensko-izvođačkih umetnosti. Sve vrste čistih i međužanrovskih veza između osnovnih rodova – dramskih, plesnih, vizuelnih i muzičkih scenskih praksi.

Bitef teatar je mesto stalnog otvorenog dijaloga umetnika i sredine. U sadržajnom i formalnom kontekstu. Pozorište živo u socio-političkoj stvarnosti u kojoj nastaje, sa jakom edukativnom ulogom za generaciju mladih izvođača i publike otvorene ka savremenim teatarskim tokovima i smernicama.

Bitef teatar neguje i ohrabruje umetničku slobodu. Slobodu izraza i govora. On potvrđuje zrelost socijalne zajednice, slobodne da se preispituje i socijano unapređuje kroz niz umetničkih praksi.

Publika Bitef teatra je publika mladih intelektualaca sklonih iznalaženju novih formalnih i žanrovskih mogućnosti izraza. Zato se u Bitef teatru posebna pažnja mora skrenuti razvoju scene za mlade. U tom smislu, kroz saradnju sa državnim, gradskim i ngo organizacijama, jačamo ovu scenu. Kroz edukaciju mladih, istraživanje mlade publike, formulisanje repertoara u pravcu stalne participacije mladih ljudi.

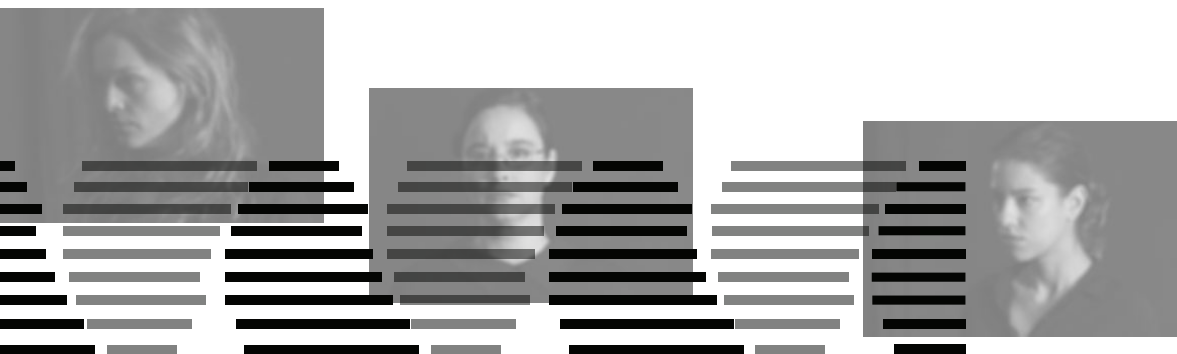
O Beo art produkciji

Beo Art je agencija sa delovanjem u oblasti menadžmenta u kulturi, osnovana 2015. godine u Beogradu, s idejom da se bavi produkcijom i plasmanom pozorišnih predstava, snimanjem televizijskih serija i edukativnih emisija, kao i zastupanjem autora u ugovaranju profesionalnih angažmana.

Zahvaljujući bogatom producentsko-organizacionom pozorošinom iskustvu njenog idejnog tvorca, Borisa Miškovića, i studioznom pristupu potrebama kulturne scene Srbije i regiona, Beo art produkcija, od 2015. do danas, uspešno zastupa mnoge predstave i autore pozicionirajući se među uspešne pozorišne produkcione kuće u regionu.

U relativno kratkom vremenskom periodu, Beo art je uspeo da stvori uslove da nastanu uspešne predstave, nagrađivane na značajnim festivalima: Frenki i Džoni Terensa Mek Nelija (r. Tea Puharić), U agoniji Miroslava Krleže (r. Ana Đorđević), Crna kutija Ane Đorđević, komad inspirisan italijanskim hit filmom Savršeni stranci (r. Andrej Nosov), Anika i njena vremena po motivima pripovetke Anikina vemen a Ive Andrića (r. Ana Đorđević).

Cilj Beo arta je da i nadalje okuplja oko svojih pozorišnih projekata najuspešnije i najperspektivnije stvaraoce iz zemlje i regiona, crpeći inspiraciju iz najznačajnijih dela savremene i klasične literature i verujući da je snaga njene misli neophodna za duševno zdravlje društva.

Jean Baudrillard

Duh terorizma

Kao i virusi, terorizam je svuda. U toku je planetarno razgranavanje terorizma, koji je poput senke svakog sistema dominacije svuda spreman da se probudi kao dvostruki agent. Nema više demarkacione crte koja bi ga ograničila, on je u samom srcu kulture koja se bori protiv njega, a vidljiva pukotina (mržnja) što suprotstavlja na globalnom planu ugnjetavane i nerazvijene, na jednoj strani, i zapadnjački svet, na drugoj, potajno se nadovezuje na unutrašnju pukotinu u dominantnom sistemu. Ovaj se može odupreti bilo kojem vidljivom antagonizmu. Ali protiv jednog drukčijeg, strukturiranog poput virusa (kao da svaki aparat dominacije luči vlastiti antidispozitiv, ferment vlastitog poništenja) protiv te gotovo automatske reverzije vlastite sile, sistem ne može ništa. A terorizam je udarni talas te tihe revizije.

Prema tome, posredi nije sudar civilizacija niti religija, to nadaleko nadilazi islam i Ameriku, dva elementa na koja se konflikt nastoji da usredsredi da bi se stekla iluzija o jednom vidljivom sukobljavanju i nasilnom rešenju. Posredi je, doduše, temeljni antagonizam, ali koji ukazuje, kroz sablast Amerike (koja je možda epicentar, ali zacelo ne utjelovljenje celokupne mondijalizacije) i kroz sablast islama (koji takođe nije utjelovljenje terorizma), na pobedonosnu mondijalizaciju, koja se bori sa sobom samom. U tom smislu i te kako možemo govoriti o svetskom ratu, ali ne o trećem, nego o četvrtom i jedinom istinski svetskom, stoga što je njegov ulog sama mondijalizacija. Prva dva svetska rata su odgovarala klasičnoj slici. Prvi rat je stavio tačku na evropsku prevlast i kolonijalno doba. U drugom je dokrajčen nacizam. Treći, koji je već dogodio u vidu hladnog rata i nuklearnog zastrašivanja, stao je na put komunizmu. Nakon okončanja svakog rata išli smo sve dalje i dalje prema jedinstvenom svetskom poretku. Danas se taj poredak, koji se virtuelno približio površini, uhvatio ukoštac s antagonističkim silama rasutim svuda u samom srcu globalnosti, u svim aktuelnim trzavicama. To je fraktalni rat svih ćelija, singularnosti koje se bune kao protivtela. To je sučeljavanje tako neuhvatljivo da ponekad treba sačuvati ideju o spektakularno predodređenom ratu, kao u zalivskom ili avganistanskom primeru. Ali četvrti svetski rat je negde drugde. On ne da mira bilo kakvom svetskom poretku, bilo kojoj hegemonijskoj dominaciji – kad bi islam vladao svetom, terorizam bi se okomio na islam. Jer se upravo sam svet odupire mondijalizaciji.

Terorizam je amoralan. Događaj Svetskog trgovačkog centra, taj simbolički izazov, jeste amoralan i samo je odgovor na mondijalizaciju koja je takođe amoralna. Pa, budimo i mi amoralni i želimo li da nešto od toga shvatimo, bacimo malo pogled pokraj Dobra i Zla! Kad se već suočavamo s događajem koji je izazov ne samo moralu nego svakoj formi imaginacije, pokušajmo da se poslužimo inteligencijom Zla.

Upravo se tu nalazi ključna tačka – u pogrešnom tumačenju zapadnjačke filozofije, filozofije prosvetiteljstva, kad je u pitanju odnos Dobra i Zla. Naivno verujemo da progres Dobra, vrtoglav uspon u svim područjima (nauke, tehnike, demokratije, ljudskih prava), odgovara porazu Zla. Izgleda da niko još nije shvatio da moć Zla i moć Dobra rastu istovremeno, istom dinamikom. Trijumf jednog ne povlači za sobom iščeznuće drugog. Naprotiv. Zlo metafizički smatramo slučajnom penom na ustima, ali je taj aksiom – iz koga proishode sve manihejske forme borbe Dobra i Zla – zabluda. Dobro ne umanjuje Zlo: jedno se ne može svesti na drugo i njihova relacija je nerazmrsiva. U osnovi, Dobro može stati na put Zlu samo ukoliko odbije da bude Dobro, budući da, prisvajajući svetski monopol moći, ono potpaljuje uzvratni plam proporcionalnog nasilja.

U tradicionalnom univerzumu još je prisutan balans između Dobra i Zla, shodno dijalektičkoj relaciji koja je kako-tako garantovala tenziju i ravnotežu u moralnom univerzumu – kao što je u hladnom ratu sučeljavanje dveju supersila garantovalo ravnotežu straha. Dakle, nema prevage. No, tasovi na vagi su se zaljuljali otkako je obavljena totalna ekstrapolacija Dobra (hegemonija pozitivnog nad bilo kojim oblikom negativnosti, isključenje smrti, svake potencijale protivsile – potpuni trijumf vrednosti Dobra). Tako je ravnoteža poremećena i Zlo kao da stiče nevidljivu autonomiju bujajući geometrijskom progresijom.

Uz značajne razlike, to se dogodilo s političkim poretkom nakon iščezavanja komunizma i svetskog trijumfa liberalne sile. Upravo se tada pojavio fantomski neprijatelj što preplavljuje celu planetu, provlačeći se svuda kao virus, izranjajući iz svih naprslina vlasti – islam. Ali islam je tek promenljivo lice kristalizacije tog antagonizma. Taj je antagonizam svuda i u svakom od nas. Dakle, teror protiv terora. Samo, asimetričan teror. I upravo ta asimetrija svetsku silu sasvim razoružava. Rvajući se sa samom sobom, ona će se samo još više zapetljati u vlastitu logiku odnosa sila, nesposobna da igra na poprištu simboličkog izazova i smrti, o kojima nema pojma budući da ga je izbrisala iz svoje kulture.

Dosad je tada integrišuća sila naširoko uspevala da upije i upija svaku krizu, svaku negativnost,

stvarajući upravo tako jedno duboko očajno stanje (ne samo za zemaljsko roblje nego i za bogataše i povlašćene, sklonjene u svoj komfor). Prelomni događaj je u tome što su teroristi prestali da se ubijaju ni za šta, oni igraju na vlastitu smrt ofanzivno i delotvorno, povodeći se za strateškom intuicijom, koja nije ništa drugo do intuicija goleme krhkosti protivnika, sistema koji je gotovo dostigao savršenstvo i, posledično, postao osetljiv na najmanju posekotinu. Teroristi su uspjeli da od vlastite smrti naprave apsolutno oružje protiv sistema koji živi od izuzeća smrti i kome je ideal nulta smrt. Svaki je sistem nulte smrti u krajnosti nulti sistem. Sva sredstva zastrašivanja i destrukcije ne mogu ništa protiv neprijatelja koji je od svoje smrti napravio kontraofanzivno oružje. "Baš me briga za američke bombe! Naši ljudi žele da umru kao što Amerikanci žele da žive!" Njihove pogibije se ne mogu izjednačiti s četiri hiljade mrtvih koji su preko noći nametnuti sistemu nulte smrti.

I tako, sav ulog se vrti oko smrti, ne samo brutalnim upadom smrti uživo, u realnom vremenu, nego upadom više nego smrti; simboličke i žrtvene – drugim rečima, apsolutnog i nepovratnog događaja.

Takav je duh terorizma.

Nikad ne napadaj sistem na osnovu odnosa snaga. To je (revolucionarno) imaginarno što ga sam sistem nameće, koji preživljava upravo tako što neprestano nagoni one koji ga napadaju da se bore na terenu realnosti koja je oduvek i zauvek njegova. Premestiti borbu u sferu simboličkog, gde važe zakoni izazova, reverzije i eskalacije. Tako da se na smrt može odgovoriti samo jednakom ili nadmoćnijom smrću. Prkositi sistemu prednošću na koju ovaj može odgovoriti jedino vlastitom smrću ili urušavanjem.

Teroristička hipoteza se zasniva na tome da sam sistem obavlja samoubistvo u znak odgovora na mnogobrojne izazove smrti i suicida. Jer ni sistem ni vlast ne izmiču simboličkoj obavezi – i upravo u toj klopci počiva jedina šansa njihove propasti. U tom mahnitom vrtlogu nemoguće razmene smrti, smrt terorista je infinitezimalna tačka koja uzrokuje velike aspiracije, prazninu i konvekciju. Oko te infinitezimalne tačke čitav se sistem, sistem realnosti i moći, zgušnjava, paralizuje, sklupčava i propada u vlastitu hiperefikasnost.

Taktika terorističkog modela je prouzrokovati višak realnosti i slamanje sistema preopтереćenog realnošću. Sva ta poruga situacije, kao i inicirano nasilje vlasti, okreću se protiv nje, jer su teroristički akti istovremeno drečavo ogledalo njenog nasilja i model njoj zabranjenog simboličkog nasilja, jedinog nasilja kojem ne može pibeći, a to je nasilje vlastite smrti.

Upravo stoga sva vidljiva sila ne može ništa protiv sićušne, ali simboličke smrti nekolicine jedinki.

Moramo da priznamo očitu činjenicu: rodio se novi terorizam, novi vid akcije koji se pridržava vlastitih pravila, te prisvaja pravila igre da bi je snažnije uzdrmao. Ne samo da se ti ljudi ne bore na ravnoj nozi, budući da kao ulog stavljaju vlastitu smrt, na koju nije moguće adekvatno reagovati (“to su kukavice”), nego su preuzeli celokupno oružje dominantne sile. Novac i berzanske spekulacije, informatičku i avio-tehnologiju, spektakularnost i medijske mreže: asimilirali su sve što spada u modernitet i mondijalitet, ne promeniivši cilj – uništenje svega toga.

Čak su se poslužili – što je vrhunac lukavosti – banalnošću svakodnevnog američkog života kao maskom i dvostrukom igrom. Spavaju po predgrađima, čitaju i studiraju u krugu porodice da bi se jednog dana probudili kao bombe s usporenim delovanjem. Besprekorno vladanje tom tajnovitošću gotovo je jednako tako terorističko kao i spektakularan čin 11. septembra. Jer ono baca senku sumnje na svaku individuu: nije li svako bezazleno biće mogući terorista? Ako su oni mogli da prođu neprimećeni, tada je svako od nas neprimećeni zločinac (kao što svaki avion postaje sumnjiv). U osnovi, biće da je to istina. To možda dobro korespondira s nesvesnim oblikom potencijalnog zločinca, zamaskiranog i brižljivo potisnutog, ali svagda kadrog ako ne da iskoči, o no barem da potajice zatitra pred prizorom Zla. Tako se događaj razgranava sve do u detalj – vrelo još profinjenijeg mentalnog terorizma.

*Preuzeto sa: <https://pescanik.net/duh-terorizma/>
od 15.09.2007.*

